

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO

Gorzów Wielkopolski, dnia 24 lipca 2025 r.

Poz. 1802

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NK-I.4131.69.2025 WOJEWODY LUBUSKIEGO

z dnia 20 czerwca 2025 r.

Na podstawie art. 91 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024r. poz. 1465, 1572, 1907 i 1940) stwierdzam nieważność uchwały nr XII/105/2025 Rady Gminy w Przewozie z dnia 5 czerwca 2025r. w sprawie zasad przyznawania i ustalania wysokości diet dla sołtysów oraz zwrotu kosztów podróży służbowych sołtysów i członków rad sołeckich, w całości.

UZASADNIENIE

Na sesji w dniu 5 czerwca 2025r. Rada Gminy w Przewozie podjęła uchwałę w sprawie zasad przyznawania i ustalania wysokości diet dla sołtysów oraz zwrotu kosztów podróży służbowych sołtysów i członków rad sołeckich. W podstawie prawnej uchwały wskazano przepisy art. 37b ust. 1 i 2 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024r., poz. 1465, 1572, 1907, 1940).

Wskazana uchwała została doręczona organowi nadzoru w dniu 9 czerwca 2025r.

W toku badania legalności przedmiotowej uchwały, organ nadzoru stwierdza, że ww. uchwała podjęta została z istotnym naruszeniem prawa, tj. art. 37b ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024r., poz. 1465 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”.

W § 1 ust. 1 uchwały Rada Gminy ustaliła, że dieta miesięczna dla sołtysów wsi Gminy Przewóz przyznawana jest w związku z pełnieniem obowiązków społecznych i obywatelskich związanych z funkcją sołtysa w wysokości: 1) w sołectwach do 100 mieszkańców włącznie – 250 zł, 2) w sołectwach powyżej 100 mieszkańców – 350 zł. Zgodnie z § 1 ust. 2 uchwały wypłata diety będzie dokonywana do 10 dnia każdego miesiąca za miesiąc poprzedni. Zgodnie z § 2 ust. 1 uchwały Rada ustaliła zwrot kosztów podróży służbowych sołtysów wsi oraz członków rad sołeckich następuje według zasad określonych w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz. U. z 2023r., poz. 2190), a w § 2 ust. 2 postanowiła że polecenie wyjazdu służbowego dla osób wymienionych w ust. 1 podpisuje Wójt Gminy.

Na podstawie art. 37b ust. 1 ustawy rada gminy może ustanowić zasady, na jakich przewodniczącemu organu wykonawczego jednostki pomocniczej będzie przysługiwała dieta oraz zwrot kosztów podróży służbowej. Uchwała podjęta na podstawie ww. przepisu w przeciwieństwie do uchwały, w której ustala się diety dla radnych, ma charakter fakultatywny, ale w przypadku jej przyznania obowiązują zasady podobne jak przy dietach dla radnych. Dieta ustalana dla sołtysów ma zatem stanowić rekompensatę za utracone zarobki związane z pełnieniem funkcji sołtysa (zob. wyrok NSA z 23 kwietnia 2020r., sygn. akt II OSK 1276/19).

Uwzględniając rekompensacyjny charakter diety, ustalone przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego zasady, na jakich przewodniczącemu organu wykonawczego jednostki pomocniczej będzie przysługiwać dieta, powinny być powiązane z jego aktywnością lub brakiem aktywności w wykonywaniu swoich obowiązków. Uchwała rady gminy ustalająca wysokość diety w postaci określonej miesięcznie

kwoty, powinna zatem przewidywać możliwość jej pomniejszenia w razie, gdy sołtys przez dłuższy czas nie wykonuje obowiązków wynikających z pełnionej funkcji. Przyjąć należy, iż potrącenia w uchwale muszą być proporcjonalne do zakresu czynności wykonanych przez sołtysa.

Tymczasem kwestionowana uchwała nie przewiduje żadnych pomniejszeń diety, jeżeli sołtys nie pełni swoich obowiązków w danym okresie. W uchwale nie wprowadzono unormowań, które określiłyby sposób obliczania diety w sytuacji, gdy sołtys nie wykonuje swoich obowiązków przez dłuższy czas, a tym samym nie ponosi żadnych kosztów z tym związanych. Brak zasad proporcjonalnych potrąceń powoduje, że dieta traci swój charakter rekompensacyjny, co czyni uchwałę nr XII/105/2025 sprzeczną w istotny sposób z art. 37b ust. 1 ustawy.

Jak wyjaśnił Naczelny Sąd Administracyjny w uzasadnieniu do wyroku z dnia 23 kwietnia 2020r., sygn. II OSK 1276/19 „Dieta stanowi rekompensatę za utracone przez radnego zarobki, a zatem nie jest świadczeniem pracowniczym (por. wyrok NSA z 26 czerwca 2014r., II OSK 406/14). Tym samym przyjąć należy, że art. 37b ust. 1 ustawy zawiera upoważnienie dla organu stanowiącego gminy do sprecyzowania reguł (zasad), na jakich przysługiwać będzie rekompensata (wyrównanie wydatków i strat) w związku z wykonywaniem funkcji społecznej sołtysa. Skoro dieta sprowadza się do wyrównania wydatków i strat spowodowanych pełnieniem funkcji przewodniczącego rady, to osoba pełniąca tę funkcję zachowuje prawo do zwrotu kosztów i wydatków poniesionych w związku ze sprawowaniem funkcji, a nie z tytułu samego faktu bycia taką osobą. Zakresem regulacji uchwały podjętej na podstawie delegacji ustawowej zawartej w omawianym przepisie winna być objęta m.in. sytuacja, gdy sołtys przez dłuższy czas nie wykonuje obowiązków wynikających z pełnionej funkcji, a tym samym nie ponosi żadnych kosztów związanych z pełnieniem funkcji. W przeciwnym razie dieta ustalona w stałej kwocie ma charakter okresowego ryczałtu, który przyjmuje charakter stałego wynagrodzenia, niezależnego od kosztów związanych z pełnieniem funkcji”. Istotą diety jest rekompensata zarobków utraconych wskutek pełnienia określonej funkcji i poniesionych w związku z wykonywaniem tej funkcji kosztów. Stąd też, skoro dieta ma stanowić wyrównanie wydatków i strat spowodowanych pełnieniem funkcji sołtysa, to osoba pełniąca taką funkcję zachowuje prawo do zwrotu kosztów i wydatków poniesionych w związku z faktycznym sprawowaniem omawianej funkcji, a nie do uzyskania wynagrodzenia z tytułu samego faktu bycia sołtysiem (wyrok NSA z dnia 2 września 2016r., sygn. akt II OSK 1449/16, wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z dnia 20 kwietnia 2022r., sygn. akt III SA/Gl 275/22).

Mając na uwadze powyższe należało stwierdzić nieważność uchwały nr XII/105/2025 Rady Gminy w Przewozie z dnia 5 czerwca 2025r. w sprawie zasad przyznawania i ustalania wysokości diet dla sołtysów oraz zwrotu kosztów podróży służbowych sołtysów i członków rad sołeckich w całości.

Pouczenie:

Od niniejszego rozstrzygnięcia służy prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wlkp. w terminie 30 dni od doręczenia rozstrzygnięcia za pośrednictwem Wojewody Lubuskiego.

Zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, stwierdzenie przez organ nadzoru nieważności uchwały organu gminy wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

Z up. Wojewody Lubuskiego
Dyrektor Wydziału Nadzoru i Kontroli
Paweł Witt